

Årsredovisning facknämnder 2015

Miljö- och konsumentnämnden

1 Inledning

I Borås 2025 Vision och strategi står bland annat att läsa: ”i Borås lever människor tillsammans, och i harmoni med naturen och omvärlden ” och ”vi arbetar för en hållbar utveckling där de ekologiska, sociala och ekonomiska dimensionerna samverkar”. Miljö- och konsumentnämnden har en central roll i arbetet att skapa goda förutsättningar för dessa delar av visionen. Under året har förvaltningen deltagit i Målområdesanalys Borås 2025 kring ”Ekologisk hållbarhet globalt och lokalt”.

För att tydliggöra Borås ambitioner inom miljöområdet samt konkretisera miljöpolicy och vägen till hållbarhet har Borås Stad tagit fram miljömål för 2013-2016. Miljöförvaltningen har under året sammanställt en Miljörapport 2014 för resultaten av hela Borås Stads miljöarbete. Förvaltningen har också påbörjat revideringen av miljömålen inför 2017 samt påbörjat arbetet med att ta fram ”Riktlinjer för resor”.

Borås Stads Energi- och klimatstrategi antogs under 2015, som tagits fram av Miljöförvaltningen. Strategin beskriver i en framtidsbild hur vi vill leva och bo 2035, mål för 2020 och åtta strategier för att nå framtidsbilden. Strategierna visar hur Borås Stad åtar sig att arbeta för att skapa förutsättningar för hållbar utveckling inom energi- och klimatområdet.

Miljöförvaltningen och finansavdelningen har inlett samarbete kring Gröna finanser. Ett resultat är att Borås Energi och Miljö AB har finansierat satsningen på Sobacken med gröna lån från Kommuninvest. Miljöförvaltningen sitter med i Kommuninvests miljökommitté, som har till uppgift att säkerställa gentemot investerare att de projekt som får beviljat gröna lån verkligen är miljöinvesteringar.

Under 2015 har ett stort steg tagits för att ena hela mänskligheten kring hållbar utveckling som kommer att påverka allt framtida arbete för hållbar utveckling. Vid FN:s toppmöte i september 2015 antog världens stats- och regeringschefer en ny Agenda 2030 och 17 globala mål för hållbar utveckling. Världens länder har förbundit sig att utrota fattigdom och hunger, bekämpa ojämlikheter, tillhandahålla god utbildning samt uppnå bättre hälsa, bra arbeten och miljömässig hållbarhet. Målen fokuserar också på att främja fred, säkerhet och internationella partnerskap.

Agenda 2030 kommer att påverka styrning och ledning överallt och Sveriges regering har påbörjat arbetet med implementering av Agenda 2030. I internationella sammanhang påpekas vikten av att alla nivåer i samhället prioriterar arbetet och särskilt att kommunnivån är och kommer att förbli helt avgörande för hur vi lyckas.

Årsredovisningen innehåller ett ekonomiskt sammandrag för hela Miljö- och konsumentnämnden, samt ett för nämnden exklusive den specifika verksamheten i Orangeriet, som nämnden fått separata medel för från och med 2013, och ett för enbart Orangeriet 2013-2015.

För 2015 redovisar Miljö- och konsumentnämnden ett underskott på -2 654 tkr. Resultatet för nämnden exklusive Orangeriet är -2 730 tkr och resultatet för enbart Orangeriet är 76 tkr.

För 2014 uppvisade nämnden ett överskott på 380 tkr jämfört med ett budgeterat underskott på -400 tkr. Nämndens resultat 2014 exklusive Orangeriet var -357 tkr. Orangeriets del av nämndens budget gav 2014 drygt 700 tkr i överskott jämfört med de specifikt tilldelade medlen.

1.1 Nämndens uppgift

Miljö- och konsumentnämnden har en central roll i arbetet för att Borås ska vara en ledande miljökommun – att vi följer stadens Energi- och klimatstrategi, når stadens miljömål och ständigt arbetar för en långsiktigt hållbar samhällsutveckling i linje med Borås 2025 - Vision och strategi.

Miljö- och konsumentnämnden har uppdraget att fullgöra kommunens uppgifter inom miljö- och hälsoskyddsområdet. Dessa uppgifter regleras bland annat av miljöbalken och livsmedelslagen.

Miljöbalken syftar till att främja en hållbar utveckling och gäller för alla, enskilda såväl som företag, som på något sätt kan orsaka skada eller olägenhet för människors hälsa eller miljön. Livsmedelslagen syftar till att säkerställa en hög skyddsnivå för människors hälsa och gäller alla som producerar, bearbetar eller distribuerar livsmedel (exklusive livsmedel avsedda för privat konsumtion).

Genom tillsyn och prövning, övervakning av miljösituationen samt kommunikation och samverkan stödjer nämnden det hållbarhetsarbete som sker inom staden, hos företag, organisationer och enskilda.

De övergripande målen är:

- Människors hälsa och miljön ska skyddas mot skador och olägenheter.
- Värdefulla natur- och kulturmiljöer samt den biologiska mångfalden ska skyddas och bevaras.
- Mark, vatten och fysisk miljö i övrigt ska användas så att en från ekologisk, social, kulturell och samhällsekonomisk synpunkt långsiktigt god hushållning tryggas.
- Återanvändning och återvinning av och annan hushållning med material och råvaror ska främjas så att kretslopp uppnås.
- Hushållning med energi samt minskad användning av fossila bränslen ska främjas.
- Konsumenterna ska ha tillgång till säkra livsmedel av hög kvalitet och kunna lita på märkningen av matvaror.
- Konsumentintressena ska stödjas genom konsumenträttslig och ekonomisk rådgivning.
- Borås Stad ska leva upp till de kriterier som gäller för etisk upphandling och Fairtrade-diplomer.

Nämndens verksamhet bedrivs i tre huvudprocesser: Tillsyn och prövning, Miljöövervakning samt Kommunikation och samverkan.

1.2 Tillsyn och prövning

Nämnden är lokal tillsynsmyndighet med uppgift att kontrollera att miljölagstiftningen efterlevs. Tillsynsansvaret omfattar miljöbalken samt livsmedels-, smittskydds-, tobaks- och strålskyddslagstiftningarna. Att bedriva tillsyn innebär att säkerställa lagstiftningens syfte. Utgångspunkten för tillsynen är att stärka verksamhetsutövarens egen förmåga att följa lagstiftningen. Tillsynen omfattar såväl direkt kontroll av att lagar och regler efterlevs som förebyggande åtgärder såsom rådgivning, information och annat för att underlätta för den enskilde att fullgöra sina skyldigheter.

1.3 Miljöövervakning

Kunskap om miljösituationen i staden är en förutsättning för hållbara beslut och prioriteringar inom olika samhällssektorer. Olika typer av gröna nyckeltal och indikatorer är nödvändiga verktyg för att vi ska kunna se om utvecklingen går åt rätt håll när det gäller miljö kvalitet samt stadens miljömål. Nämnden har genom sitt tillsynsarbete en god överblick över miljön i staden, men svarar också för kunskapsuppbyggnad genom provtagningar, inventeringar samt mätningar och beräkningar. Den kontinuerliga övervakningen av luftkvaliteten, kartläggning av trafikbuller, miljörapporten för Borås

samt naturdatabasen är några exempel på nämndens uppgifter inom miljöövervakningen.

1.4 Kommunikation och samverkan

Nämnden arbetar för att bidra till en levande dialog om en hållbar samhällsutveckling. Kunskap och medvetenhet om miljö- och energifrågor är en förutsättning för att såväl företag och organisationer som enskilda boråsare ska kunna fatta miljöriktiga beslut i sin vardag. Kommunikation, nätverksbyggande och samverkan är därför viktiga verktyg i hållbarhetsarbetet. Oavsett om det handlar om att se till att lagarna följs eller att inspirera till och stödja frivilliga insatser är nyckeln till framgång att skapa förståelse och insikt hos dem vi möter. Ansvar för att informera framgår i lagstiftningen, men finns också formulerat i uppdrag från centrala myndigheter och från kommunledningen. Medverkan i stadens samhällsplanering, samordningen av det miljöstrategiska arbetet och miljömålsarbetet, Fairtrade City, olika former av remissarbete samt konsumenträttslig och ekonomisk rådgivning är andra exempel på kommunikations- och samverkansinsatser för att nå en hållbar samhällsutveckling. I den ekonomiska rådgivningen ingår även en skyldighet för kommunen att enligt 2 § skuldsaneringslagen lämna råd och anvisningar till skuldsatta personer.

2 Strategiska målområden - indikatorer och uppdrag

2.1 Människor möts i Borås

Kommunfullmäktiges indikatorer	Utfall 2013	Utfall 2014	Målvärde 2015	Utfall År 2015
 Antal genomförda medborgardialoger.		2	2	0

Antal genomförda medborgardialoger.

Kommunikation och samverkan i många olika former med medborgare, företag och organisationer är en självklar del i förvaltningens löpande arbete. Med medborgardialog avses här när förtroendevalda tar initiativ till och medverkar i en dialog enligt den handbok som fastställts i Borås Stad.

Under 2015 har inga dialoger genomförts. Orangeriet med Rådrummet kommer att successivt utvecklas till en ny arena som samtliga verksamheter inom Borås Stad kan använda sig av för medborgardialoger.

2.2 Goda resvanor och attraktiva kommunikationer

2.2.1 Kommunfullmäktige

Uppdrag	Status År 2015	Kommentar
Nämnden ges i uppdrag att i samverkan med Tekniska nämnden utreda införande av lokala bilpooler utifrån förvaltningarnas behov. I arbetet skall även möjligheterna att införa bilpooler som kan samutnyttjas med allmänheten ses över.	 Genomfört	Utredningen har avslutats och Tekniska nämnden beslutade att inte gå vidare i ärendet just nu.

2.3 Ekologisk hållbarhet lokalt och globalt

Kommunfullmäktiges indikatorer	Utfall 2013	Utfall 2014	Målvärde 2015	Utfall År 2015
 Antal arbetsplatser inom Borås Stad som serverar Fairtrade-märkta produkter.		0	0	0

Cirka 170 caféer och restauranger inom Borås Stad serverar idag Fairtrade-märkt kaffe, te, etc.

2.3.1 Kommunfullmäktige

Uppdrag	Status År 2015	Kommentar
Medverka i det nationella framtagandet av kriterier och system för certifiering av "Hållbara stadsdelar"		Inriktningen för projektet har förändrats till att ta fram en helt ny svensk standard, ursprungligen var tanken en anpassning av den engelska standarden BREEAM Communities. Miljöförvaltningen deltar i arbetet med att hållbarhetscertifiera stadsdel Norrby. P.g.a. att en helt ny standard ska tas fram och osäkerhet kring Götalandsbanans sträckning avvaktar staden med hållbarhetscertifiering av Norrby. Miljöförvaltningen har undervisat på Högskolan i Borås och varit handledare för examensarbete.
En åtgärdsplan baserad på genomförd bullerkartläggning skall göras under 2015.		Starten av fas 2 Bullerkartläggning inkl. Åtgärdsprogram i enlighet med EU-direktivet 2002/49/EG och förordning (SFS 2004:675) har inletts med nätverksmöte på Naturvårdsverket. Inventeringen av områden som är relativt opåverkade av omgivningsbuller har påbörjats och ett kartsikt är under behandling.

2.4 Ekonomi och egen organisation

Kommunfullmäktiges indikatorer	Utfall 2013	Utfall 2014	Målvärde 2015	Utfall År 2015
■ Andel sjukfrånvaro av ordinarie arbetstid, %.	5	4	2	4,9
■ Arbetad tid för timavlönade omräknat till årsarbeten.	0	0,4	0	0,1
■ Hälsa - 1 år utan sjukfrånvaro, andel i %.	35	34	50	37,2

Andel sjukfrånvaro av ordinarie arbetstid, %.

För hela 2015 låg sjukfrånvaron på 4,9% för den senaste tolv månaders perioden, vilket är en högre nivå än 2014 då frånvaron var 4,0%.

I en relativt liten organisation som Miljöförvaltningen får några få långa sjukfall stort genomslag i statistiken - pendeln kan svänga ganska kraftigt.

Målet på 2% är satt utifrån ambitionen att vi bara ska ha "normal" korttidsfrånvaro utan några längre sjukskrivningar. Det bör understrykas att förvaltningen inte har full rådighet över sjukfrånvaron, den är till stora delar inte arbetsrelaterad. I de fall det är aktuellt bedrivs ett aktivt rehabiliteringsarbete.

Arbetad tid för timavlönade omräknat till årsarbeten.

Miljöförvaltningen använder endast i undantagsfall timanställningar. Exempel kan vara arrangemang av olika slag eller tillfälliga resursförstärkningar.

Hälsa - 1 år utan sjukfrånvaro, andel i %.

Indikatorn avser antal anställda utan sjukfrånvaro i relation till totalt antal anställda under den senaste 12-månadersperioden. Indikatorn var ny i budgeten för 2014 och Miljöförvaltningen satte målet till 50%. Förvaltningen bedriver ett medvetet arbete för en god arbetsmiljö inkl. hälsofrämjande insatser.

3 Nämndens verksamhet 1

3.1 Resultat

Ekonomiskt sammandrag

Tkr	Bokslut 2013	Bokslut 2014	Budget 2015	Bokslut 2015	Avvikelse
Statsbidrag	1 196	770	770	724	-46
Avgifter och övriga intäkter	9 548	10 072	11 181	10 921	-260
Summa intäkter	10 744	10 842	11 951	11 645	-306
Personal	-22 794	-22 891	-24 747	-27 100	-2 353
Lokaler	-2 123	-2 115	-3 800	-2 743	1 057
Övrigt	-4 579	-5 356	-4 604	-5 456	-852
Kapitalkostnader	0	0	0		0
Summa kostnader	-29 496	-30 362	-33 151	-35 299	-2 148
Buffert (endast i budget)			-200		200
Nettokostnad	-18 752	-19 520	-21 400	-23 654	-2 254
Kommunbidrag	18 400	19 900	21 000	21 000	0
Resultat efter kommunbidrag	-352	380	-400	-2 654	-2 254
Godkänt ianspråktaget ackumulerat resultat	400	400	400	400	0
Resultat jfr med tillgängliga medel	48	780	0	-2 254	-2 254
Ackumulerat resultat	851	1 231	831	-1 423	-2 254

Resultatanalys

För 2015 redovisar Miljö- och konsumentnämnden ett underskott på -2 654 tkr. Inom förvaltningen finns såväl positiva som negativa avvikelser mot budget på de olika avdelningarna, vilka kommenteras närmare nedan i avsnittet 3.3 Verksamhetsanalys.

Nedan finns ett ekonomiskt sammandrag för Miljö- och konsumentnämnden exklusive den specifika verksamheten i Orangeriet som nämnden fått separata medel för från och med 2013. Under 3.3.5 redovisas ett ekonomiskt sammandrag för enbart Orangeriet 2013-2015.

Resultatet 2015 för enbart Orangeriet är 76 tkr och resultatet för nämnden exklusive Orangeriet är -2 730 tkr.

2014 uppvisade nämnden ett överskott på 380 tkr jämfört med ett budgeterat underskott på -400 tkr. Orangeriets del av nämndens budget gav 2014 drygt 700 tkr i överskott jämfört med de specifikt tilldelade medlen. Nämndens resultat 2014 exklusive Orangeriet var -357 tkr.

Väsentliga budgetavvikelser

I korthet handlar avvikelserna bl.a. om

- lägre intäkter (hög personalomsättning på miljötillsyn),
- ökade personalkostnader (högre utfall på löneöversyn, tre nya chefer med högre lönenivå än sina företrädare, ett avgångsvederlag, hög personalomsättning med behov av överlapp, tre tjänster utan full finansiering),
- något ökade materialkostnader (uppgradering vid nyanställning, dyrare mätutrustning),
- lägre kostnader för tjänster (mindre konsultationer och lägre hyra för Orangeriet p.g.a. att invigningen skedde i juni och att kapitalkostnaderna tas ut först 2016) samt
- högre utfall på bidrag till föreningar.

Åtgärder

Förvaltningen kommer att genomföra ett antal åtgärder för att ha bättre balans i Bokslut 2016 och framåt:

- Budgeterat för inhyrning av Ekonom/controller 25%
- Fördela budgeten så att varje avdelning ser sina egna kostnader
- Förbättra rutiner kring projekt och projektredovisning, Orangeriet, EU-projekt m.fl.
- Utveckla administrationen kring ekonomi, fakturering, HR-/personal
- Utveckla verksamhetsplanering för bättre styrning, inkl. tidrapportering
- Söka fler inkomstkällor
- Verka för inhyrning av HR-/personalkompetens, 25-50%

Ekonomiskt sammandrag exkl. Orangeriet

Tkr	Bokslut 2013	Bokslut 2014	Budget 2015	Bokslut 2015	Avvikelse
Statsbidrag	1 196	770	770	724	-46
Avgifter och övriga intäkter	9 548	10 072	10 781	10 921	140
Summa intäkter	10 744	10 842	11 551	11 645	94
Personal	-22 194	-22 302	-23 862	-25 563	-1 701
Lokaler	-2 123	-2 115	-2 175	-2 178	-3
Övrigt	-4 579	-4 982	-4 368	-5 034	-666
Kapitalkostnader	0	0	0	0	0
Summa kostnader	-28 896	-29 399	-30 405	-32 775	-2 370
Buffert (endast i budget)			-200		200
Nettokostnad	-18 152	-18 557	-19 054	-21 130	-2 076
Kommunbidrag	17 800	18 200	18 400	18 400	0
Resultat efter kommunbidrag	-352	-357	-654	-2 730	-2 076
Godkänt ianspråket ackumulerat resultat	400	400	400	400	0
Resultat jfr med tillgängliga medel	48	43	-254	-2 330	-2 076
Ackumulerat resultat	851	494	-160	-2 236	-2 076

Verksamhetsmått

	Bokslut 2013	Bokslut 2014	Budget 2015	Bokslut 2015
Intäctsfinansiering, % (intäkter i % av bruttokostnaden)	36,4	35,7	35,8	33,0
Nettokostnader, tkr	18 752	19 520	21 400	23 654

3.2 Budgetavvikelse

Verksamheternas nettokostnader

Tkr	Bokslut 2013	Bokslut 2014	Budget 2015	Bokslut 2015	Avvikelse
Miljö- och konsumentnämnden					
Intäkter					
Kostnader	-876	-868	-895	-1 091	-196
Resultat	-876	-868	-895	-1 091	-196
Miljöförvaltningen gemensamt					
Intäkter	238	291	231	166	-65
Kostnader	-7 527	-7 903	-7 405	-7 969	-564
Resultat	-7 289	-7 612	-7 174	-7 803	-629
Livsmedelskontroll					
Intäkter	3 530	3 635	3 940	3 985	45
Kostnader	-3 572	-3 640	-3 414	-4 100	-686
Resultat	-42	-5	526	-115	-641
Miljötillsyn					
Intäkter	4 791	5 345	5 710	5 094	-616
Kostnader	-6 314	-6 890	-6 788	-6 876	-88
Resultat	-1 523	-1 545	-1 078	-1 782	-704
Miljökommunikation					
Intäkter	1 527	1 039	1 595	1 723	128
Kostnader	-6 771	-6 678	-11 585	-11 471	114
Resultat	-5 244	-5 639	-9 990	-9 748	242
Ekonomisk rådgivning					
Intäkter	658	53	475	677	202
Kostnader	-4 436	-4 383	-3 264	-3 792	-528
Resultat	-3 778	-4 330	-2 789	-3 115	-326
Totalt					
Intäkter	10 744	10 363	11 951	11 645	-306
Kostnader	-29 496	-30 362	-33 351	-35 299	-1 948
Resultat	-18 752	-19 999	-21 400	-23 654	-2 254

3.3 Verksamhetsanalys

3.3.1 Miljö- och konsumentnämnden

Ekonomiskt sammandrag (tkr)

Tkr	Budget 2015	Bokslut 2015
Intäkter	0	0
Kostnader	-895	-1 091
Nettokostnader	-895	-1 091
Kommunbidrag	895	895
Resultat	0	-196

Här redovisas kostnaderna för den politiska ledningen av verksamheten inklusive nämndsekretariat. Resultatet överstiger budget något bland annat på grund av utbildning av nya ledamöter i nämnden.

3.3.2 Miljöförvaltningen gemensamt

Ekonomiskt sammandrag

Tkr	Budget 2015	Bokslut 2015
Intäkter	231	166
Kostnader	-7 405	-7 969
Nettokostnader	-7 174	-7 803
Kommunbidrag	7 174	7 174
Resultat	0	-629

Gemensamma funktioner

Under denna rubrik redovisas intäkter och kostnader som avser hela förvaltningens verksamhet och som det inte bedömts meningsfullt att fördela per verksamhetsområde. Det handlar om kostnader för förvaltningschef och verksamhetsstöd, inventarier, kontorsmaterial, telefon, porto, vissa IT-kostnader samt lokalhyra m.m. Här finns också 200 tkr avseende den "buffert" för oförutsedda kostnader som nämnderna uppmanas budgetera.

Underskottet gentemot budget beror till viss del på högre personalkostnader än budgeterat och förändrade kostnader i och med rekrytering av ny förvaltningschef men även på kostnader i samband med övrig rekrytering (platsannonsering m.m.) vilka det är svårt att förutse omfattningen av, rekryteringsbehoven är sällan kända vid budgettillfället. Här återfinns även kostnaderna för inköp av nya kontorsmöbler samt arrangemanget av VAK 2015 inklusive Avloppslördagen.

Den överskridna personalbudgeten har medfört att administrationen har kunnat hålla en mycket hög service både internt på Miljöförvaltningen och externt till våra medborgare. Vår reception är alltid bemannad och ger snabb service till de som ringer, mailar eller kommer på besök. Möjligheten att täcka upp för varandra är också mycket god, vilket i stor grad bidrar till ovanstående.

Miljö- och kvalitetsledning

Förvaltningen har fortsatt arbetet med att utveckla ledningssystemet för miljö och kvalitet. Under 2015 har utvecklingen av och innehållet i ledningssystemet fortsatt löpande, arbetet bygger på Borås Stads kvalitetspolicy och modellen för ständiga förbättringar, dvs. att kartlägga och förbättra verksamhetens processer. Under 2016 finns planer på att införa ett gemensamt ledningssystem för Borås Stad samt att övergå till Miljödiplomeringsmodellen enligt Svensk Miljöbas.

3.3.3 Livsmedelskontroll

Ekonomiskt sammandrag

	Tkr	Budget 2015	Bokslut 2015
Intäkter		3 940	3 985
Kostnader		-3 414	-4 100
Nettokostnader		526	-115
Kommunbidrag		-526	-526
Resultat		0	-641

Det negativa resultatet på -641 tkr i bokslutet för 2015 är i huvudsak personalkostnader.

Summan motsvarar en hel livsmedelsinspektörs tjänst. En tjänst som fanns i behovsutredningen för 2015, som gjordes klar i slutet på 2014 samt i en verksamhetsplan för 2015. Behovsutredningen och verksamhetsplanen var inte klara när nämnden lade sitt förslag till Budget 2015:2

För att klara av myndighetsuppdraget inom livsmedelskontroll krävs det ett antal livsmedelsinspektörer. Antalet beräknas i en behovsutredning med hjälp av en mall från SKL (Sveriges kommuner och landsting). I behovsutredningen tar man hänsyn till bl.a. kraven i lagstiftningen (uppdrag), kontrolltimmar, omvärldsbevakning/analys m.m. Behoven ökar när antalet livsmedelsverksamheter ökar, vilka i sin tur ökar i antal när befolkningen ökar.

Ökningen av personalresurser har medfört att avdelningen för Livsmedelskontroll uppvisar ett mycket bra resultat som sammanfattas i årsredovisningen för 2015, kap 4.2. Ökningen av personalresurser innebär också att avdelningen kunde lägga mer resurser på frågor kring märkningen av produkter, förekommande allergener i livsmedel och korrekt märkning på livsmedelsvaror. Områden som direkt skyddar konsumenter i vår stad. Även utredning av klagomål och misstänkta matförgiftningar låg i fokus under 2015.

3.3.3.1 Löpande kontroll

Alla livsmedelsanläggningar ska registreras hos den behöriga kontrollmyndigheten. Enda undantaget är om anläggningen måste godkännas. Det är livsmedelsföretagaren som ansvarar för att anmäla registrering av sin anläggning hos Miljö- och konsumentnämnden. Livsmedel får inte släppas ut på marknaden från en anläggning innan anmälan om registrering skett eller beslut om godkännande fattats. I anslutning till registreringen görs normalt en revision (en fullständig genomgång) av verksamheten. Den sista december 2015 fanns det 770 livsmedelsanläggningar i kommunen.

Under 2015 har kontrollen bedrivits i veckobegränsade projekt med fokus på samtliga verksamheter inom områdena Norr, Centrum, Väster och Öster i Borås. Intervallet och frekvensen av inspektioner styrs av verksamhetens art. Vissa anläggningar har besökts en, två eller tre gånger under året. Andra verksamheter, med lägre risk och därmed lägre kontrolltid, besöks vartannat eller vart tredje år. Efter

varje avslutat projekt har resultaten av kontrollen sammanfattats. Utifrån vilka avvikelser som har konstaterats och hur ofta de förekommer kan den framtida kontrollen planeras och fokuseras på de risker som uppmärksammats. Kontrollområden som har beaktats under 2015 var infrastruktur, lokaler och utrustning, personlig hygien, utbildning, rengöring och desinfektion, temperaturkontroller med flera. Under året har livsmedelskontrollen även lagt fokus på Livsmedelsverkets projekt om provtagning av färskt kött från gris och nötkreatur för förekomst av *Escherichia coli* resistent mot antibiotika ur grupperna cefalosporiner och karbapenemer – så kallad ESBL-resistens

Genomgående kan det konstateras att rengöring av ytor och redskap, bristfällig/felaktig märkning samt brister i temperaturhållningen är de främsta orsakerna till avvikelser och förelägganden bland storhushåll och butiker. Privata verksamheter får fler avvikelser på rengöringen av ytor och lokaler. Brister i temperaturhållningen är någorlunda jämnt fördelat mellan grupperna. Redlighetsproblematik och bristande/felaktig märkning av livsmedel är de kontrollområden som efter rengöring och temperatur orsakat flest avvikelser i både butiker och storhushåll under 2015.

Under 2015 har cirka 40 mikrobiologiska prover tagits på olika livsmedel. Sammanlagt har ca 300 rengöringsprover gjorts med ATP- metoden (adenosin trifosfat, ett ämne som finns i alla levande celler). Mikrobiologiska prover och rengöringsprover var en del av planeringen för 2015, där utvalda verksamheter och processer hos dessa kontrollerades. Vidare har gruppen deltagit i MVG´s- projekt (Miljösamverkan Västra Götaland) som handlade om märkning/redlighet (särskilt på att ingrediensförteckningen stämde överens med recepturen och att nettovikten var korrekt),

Fram till sista december 2015 har avdelningen tagit emot 51 klagomålsärenden och gjort totalt 933 kontrollbesök, varav 854 inspektioner och 79 revisioner. Antalet kontrollbesök ligger på väsentlig högre nivå än för 2014, och antalet kontroller totalt blev större än planerat under 2015. Effektivare planering, tillräckligt med kontrollpersonal (proportionerlig till antalet inplanerade kontroller) samt fungerande kontrollmetodik är förklaringen till det bättre resultatet. Under större delen av 2015 har Miljöförvaltningen haft betydande problem med IT och diariesystemet Ecos. Bara på avdelningen för Livsmedelskontroll kan tidsförlusten på grund av det räknas om till nästan en hel tjänst. Problemen med IT har påverkat planering, arbetstempo, arbetsmetodik och påverkat personalen och dess arbetsmiljö på ett mycket negativt sätt. Med tanke på alla problem är slutresultatet av antalet kontroller imponerande under 2015.

I Sveriges nationella kontrollplan (NKP) finns det gemensamma mål för den offentliga kontrollen inom livsmedelskedjan. Målen delas i strategiska och specifika. Specifika målen är oftast tidsbundna. Livsmedelskontroll i Borås har uppfyllt samtliga mål under 2015.

3.3.3.2 Projekt under året

Inom ramen för ordinarie kontroll har avdelningen arbetat med olika projekt såsom:

- Dricksvatten. Inspektioner och provtagning samt granskning av vattenanalyser.
- Livsmedelsverkets projekt om provtagning av färskt kött från gris och nötkreatur för förekomst av *Escherichia coli* resistent mot antibiotika ur grupperna cefalosporiner och karbapenemer – så kallad ESBL-resistens.
- Livsmedelsverkets projekt om allergener. Utvalda butiker och livsmedelsproducenter kontrollerades på hur man märker sina egna produkter utifrån allergener.
- Livsmedelsverkets kontrollprojekt ”Kontroll av mögelgifter i spannmål från kvarn”. Provtagning av eget producerat mjöl.
- MVG´s (Miljösamverkan i Västra Götaland) kontroll av verksamheter som har kontrolltillsäg för märkning och/eller presentation av livsmedel, i riskklassningen.
- Kontroller av fiskvagnar och fiskdiskar med bl.a. spårbarhet och märkning.
- Kontroll av märkning av allergener på menyer i storhushållsgruppen.

- Redlighetsprojekt ”Hamburgare på restauranger”. Rätt sorts kött skall användas till egna hamburgare.
- Kontroll av ABP-avfall (dokumentation och rutiner) i ett antal utvalda större butiker. Fortsättning på projektet från 2014.

3.3.3.3 Samverkan med andra

Avdelningen för Livsmedelskontroll träffar regelbundet inspektörerna i övriga kommuner i Sjuhärad för att diskutera gemensamma frågor och skapa samsyn kring hur livsmedelskontrollen ska bedrivas. Avdelningen deltar vidare i länssträffar för livsmedelsinspektörer i Västra Götalands län och ingår även i arbetsgruppen för livsmedelskontroll inom ramen för MVG - Miljösamverkan Västra Götaland). Avdelningen deltar också i nätverket ”Livs levande”, som består av nio kommuner av Borås storlek, samt ”Livssamverkan Sverige” som är en samverkan på chefsnivå mellan Livsmedelsverket, Sveriges Kommuner och Landsting samt ett antal kommuner.

Vidare deltar avdelningen regelbundet i olika utbildningar eller föreläsningar som hålls inom livsmedelsområdet, särskilt de som anordnas av Livsmedelsverket.

I samarbete med MÖS (Miljösamverkan Östra Skaraborg) reviderar vi under åren 2014-2016 varandras verksamheter.

Syftet med att utföra denna kollegiala revision är att med hjälp av en oberoende samarbetspartner granska och utvärdera att vi:

- Ständigt förbättrar livsmedelskontrollen.
- Har tagit hand om revisionsresultat samt vidtagit rätt åtgärder med anledning av den externa revisionen.
- Planerar, genomför och följer upp livsmedelskontrollen så att målen i förordning (EG) nr 882/2004 uppfylls.
- Samarbetar och lär av varandra.

Under 2015 har två inspektörer deltagit i Livsmedelsverkets och Länsstyrelsens revisioner av andra myndigheter (kommuner). Vår personal användes som stöd och expertis i samband med revisionerna. Syftet med gemensamma revisioner var också att lära av varandra och utveckla livsmedelskontrollen i Sverige.

3.3.4 Miljötillsyn

Ekonomiskt sammandrag

Tkr	Budget 2015	Bokslut 2015
Intäkter	5 710	5 094
Kostnader	-6 788	-6 876
Nettokostnader	-1 078	-1 782
Kommunbidrag	1 078	1 078
Resultat	0	-704

Intäkter

Årsavgifterna för miljötillsyn, hälsoskydd och köldmedia har fakturerats och når upp till förväntad nivå

på 2 960 tkr enligt budget. De sammanlagda intäkterna från avloppsinventering och övrig tillsyn och prövning av enskilda avlopp ligger strax över den budgeterade nivån och landar på ca 970 tkr. Intäkterna från timdebiterad miljötillsyn har inte nått upp till vad som budgeterats.

Avdelningen utför uppdragsverksamhet, såsom beredning av bygglovsärenden, badvattenprovtagning och experthjälp till Samhällsbyggnadsförvaltningens planavdelning. Intäkterna från uppdragsverksamheten uppgår till 550 tkr. Sammantaget når inte intäkterna upp till budgeterad nivå, ca 600 tkr lägre än budget. Jämfört med föregående år har intäkterna sjunkit med drygt 250 tkr, vilket kan förklaras med hög personalomsättning under året.

De minskade intäkterna beror till största delen på att fyra erfarna inspektörer inom miljöskydd på kort tid har slutat, vilket tyvärr har medfört att inspektionerna minskat i antal och därmed också timdebiteringen för miljöfarlig verksamhet.

Kostnader

På personalsidan har avdelningen för Miljötillsyn haft stora förändringar beroende på att personal slutat, fått tjänstledigt för studier samt några blivit föräldralediga. Personal har också kommit tillbaka i arbete från föräldraledigheter. En stor del av året har åtgått till rekryteringsprocesser, introducera ny personal i arbete vilket är den största orsaken till att timavgifternas underskott på 700 tkr.

3.3.4.1 Bostadsärenden

Bostadsklagomål och förbättringar

I arbetet med bostadsklagomålen har vi utarbetat en Lean-liknande arbetsmetod som gett resultat under år 2015 med en ärendeminskning på nästan 75 % sedan oktober 2014. Handläggningsmetoden ger en tydlig överblick över pågående ärenden och i vilken fas varje ärende befinner sig. Vi har gjort fortsatta förbättringsåtgärder och arbetar med metoden frivilligt åtagande där fastighetsägaren får muntligt besked om vad som ska åtgärdas och när det ska vara klart, istället för skriftliga beslut. Vårt arbete med bostadsklagomål har även uppmärksammats i södra delen av Sverige av bland annat Miljösamverkan i Västra Götaland och Halland och Miljösamverkan Östra Skaraborg (MÖS). På en nationell konferens under våren 2016 kommer vår arbetsmetod att presenteras.

3.3.4.2 Förorenade områden

PCB

Under året har vi fortsatt vårt arbete med att få in resultat från PCB-inventeringar från fastighetsägare. Syftet är att se till att byggnader undersöks, sanering av PCB utförs där så krävs samt att avfallet omhändertas på säkert sätt. PCB (polyklorerade bifenyler) är svårnedbrytbara klorföreningar som sedan 70-talet är förbjudet att använda i fogmassor. Den 30 juni 2016 ska byggnader med PCB-haltig fogmassa vara sanerade. Ett fåtal byggnader är kvar att sanera. Fortfarande finns ett mindre antal fastighetsägare där redovisning av deras byggnader saknas. Under hösten har dessa fastighetsägare fått ett föreläggande om att inkomma med uppgifter.

Tandvårdsprojekt

I Borås kommunala avloppsnät har det konstaterats höga halter av kvicksilver. Miljöförvaltningen har på uppdrag av Borås Energi och Miljö fått utreda var kvicksilverhalterna kommer ifrån. Tandvårdskliniker tros vara en sannolik källa. Inom Borås Stad finns ca 30 fastigheter med 53 aktiva tandläkare som berörs. Under året har Miljöförvaltningen besökt 10 tandvårdskliniker. Projektet kommer att fortsätta under 2016.

Schaktmassor

Det finns idag en problematik med schaktmassor i kommunen vilket beror på att företagen ger gratis

massor till privatpersoner för att använda som utfyllnadsmassor på sina fastigheter. Ibland är massorna förorenade, om de tagits från en industritomt. Miljöförvaltningen begär idag en anmälan för att få lov att använda avfall och schaktmassor i anläggningsarbeten. I samband med anmälan kan provtagning av olika föroreningar krävas innan vi lämnar ett godkännande. För att informera medborgare och kunder som avser bygga hus eller andra byggnationer skickar Miljöförvaltningen ut informationsmaterial till de fastighetsägare där uppförande av byggnader planeras.

Samverkan med Samhällsbyggnadsförvaltningen - Markföroreningar

I stadskärnan finns både kända och okända markföroreningar som kan försena planerade byggnationer på en fastighet. För att ta reda på var föroreningar finns samt för att underlätta för utbyggnad arbetade vi under 2014 fram en arbetsmetod för att underlätta upphandling av konsulter för markmiljöundersökningar. Under 2015 har metoden använts och vi har varit involverade i en mycket omfattande undersökning på fastigheten Gjutaren på Norrby samt sju mindre fastigheter. Undersökningar på Gjutaren visar föroreningar i både mark och grundvatten. På vissa av fastigheterna har vi nu utslutit att det finns föroreningar i marken, men allt som oftast förekommer markföroreningar som är typisk för stadsmiljö.

3.3.4.3 Enskilda avlopp

Avloppsansökningar

Under året har 161 ansökningshandlingar om att inrätta nytt avlopp inkommit till Miljöförvaltningen. Det är en ökning med cirka 20 % jämfört med 2014. En bidragande faktor till ökningen kan vara ökad medvetenhet genom VAK-konferensen som hölls under våren.

Inom arbetet med avloppsansökningar har en Lean-liknande metod implementerats under året. Den har effektiviserat handläggningstiden och gett oss en bättre överblick av pågående ärenden.

Avloppsinventering

Vi har sedan 2010 bedrivit aktiv tillsyn på befintliga avlopp genom inventeringar i utvalda områden i kommunen. Inventeringsarbetet genererar förelägganden om åtgärder och i vissa fall förbud mot att använda WC samt provning av nya eller ändrade avloppsanläggningar. Det är främst avlopp över 10 år gamla och som ligger i närheten av vattenskyddsområde som berörs av tillsynen. De fastigheter som har torrtoalett eller sluten tank för WC berörs inte, då risken för hälsan eller miljön bedöms som obetydlig.

Under året har vi bedrivit tillsyn i områdena kring Boanäs, Viared, Arås, Skansasjön samt Sävsjön. Ungefär 163 fastighetsägare har tillskrivits om besök. 83 fastigheter fick besök. Hälften av avloppen behövde moderniseras för att vara godtagbara. Resterande meddelade att de har torrtoalett, sluten tank eller avser att ansöka om nytt tillstånd för att inrätta nytt avlopp och fick därför inget besök.

Under hösten har uppföljande arbete skett för tidigare års inventeringar. De fastigheter som har fått avlopp utdömda och inte har inkommit med någon ansökan har behandlats. Beslut om förbud skickas ut under januari 2016.

Uppföljande inspektion på nya avlopp - Nivårörsinspektioner

Under året har vi också bedrivit tillsyn på redan utförda anläggningar. Dessa besök görs vanligtvis 1-3 år efter att en anläggning tagits i bruk och sker endast på infiltrationsanläggningar. Vid besöket kontrolleras om avloppet utförts enligt beslut. Denna tillsyn ger kunderna ett kvitto på om anläggningen fungerar som planerat. De fastighetsägare vars avlopp inte fungerat som de bör har fått krav på förbättringar. Under året gjordes 72 uppföljande avloppsbesök. Med anledning av den torra hösten med låg grundvattennivå blev det färre uppföljningsbesök än planerat. Det är viktigt med hög grundvattennivå vid uppföljande inspektion, då syftet är att kunna kontrollera om skyddsavståndet ner till grundvattnet har uppfyllts. Tillsynen ger oss värdefull information om kompetensnivån hos avloppsentreprenörer och om avloppet fungerar.

Förnyade avloppsblanketter

Under året har ett förbättringsarbete genomförts på blankettsidan för att förtydliga och uppdatera ansökningshandlingarna. Nya illustrationer för redovisning av planerat avlopp har tagits fram i samarbete med Sjuhäradskommunerna. Våra handläggningsrutiner och illustrerade skisser har fått positiv uppmärksamhet i övriga kommuner i landet som tagit kontakt med oss för att ta del av våra erfarenheter.

3.3.4.4 Miljöfarlig verksamhet

Lantbruk

Projektet *Hästgödsel – en outnyttjad resurs!* har legat i fokus under 2015. 15 mindre lantbruk har inspekterats under året och 11 av dessa är hästgårdar. Syftet har varit att kontrollera gödselhanteringen och ge information om hur gödseln kan användas till odling istället för att kasseras som avfall. Genom tillsynen har vi sett att gödselhanteringen och kunskapen om var ensilageplast får kasseras behöver förbättras avsevärt.

Under året har även återbesök utförts på lantbruk med över 30 djurenheter.

Fordonstvättar

Med hållbar konsumtion som fokus har Miljötillsyn besökt nio av kommunens större fordonstvättar för att granska kemikalieanvändningen. Tvättkemikalierna som används kontrollerades för att se om de är Svanenmärkta och/eller finns uppförda på Naturskyddsföreningens lista ”Kemikaliesvepet”, där miljöanpassade schampon och avfettningsmedel finns listade. Vid de fordonstvättar där tvättprodukter finns för försäljning till allmänhet togs ett stickprov på fyra produkter som sedan granskades på kontoret. Alla de besökta fordonstvättarna hade tvättkemikalier som fanns på Kemikaliesvepets lista eller som var Svanenmärkta. De vanligaste påpekandena verksamheterna fick var att åtgärda obefintlig invallning av olika kemikalier (såsom oljor, avfettningsmedel m.m.).

Köldmedia

Samtliga inkomna köldmedierapporter har registrerats och granskats. Miljösanktionsavgifter för överträdelser enligt f-gas förordningen har kommunicerats under december och besluten tas under januari 2016. Under år 2016 förväntas Naturvårdsverket komma med nya riktlinjer gällande f-gaser vilket kan komma att förändra rapporteringsskyldigheten och granskningen av köldmedierapporter.

3.3.4.5 Undervisningslokaler

Under sommaren drev stadsdelsnämnden Norr igenom ett beslut att reducera städningsfrekvensen med upp till 50 % på samtliga grundskolor i stadsdelen. Med anledning av personalomsättningen på avdelningen som varit större delen av året har vi fått prioritera ner bland annat tillsyn på undervisningsverksamheter. Men två grundskolor besöktes trots detta. Efter vår kontakt med skolorna samt skrivelser beslöt sig de två skolorna för att öka städningsfrekvensen igen. Tillsyn på de övriga skolorna kommer att prioriteras 2016.

3.3.4.6 Övrig tillsynsverksamhet

VAK-konferensen

Den 19-21 mars genomfördes den nationella vatten-, avlopp- och kretsloppskonferensen på Åhaga. Arrangör var VA-guiden med Miljöförvaltningen och Borås Energi och Miljö AB som värd och utställare. Vid konferensen deltog representanter från Borås Energi och Miljö, avloppsinspektörer, konsumentvägledare, energi- och klimatrådgivare, chefer från förvaltningen och flera ledamöter i Miljö-

och konsumentnämnden. Vid konferensen höll bl.a. Miljöförvaltningen i intressanta föredrag. Det kom ca 1 500 besökare på Avloppslördagen den 21 mars, som var öppen för allmänheten. Vi och Borås Energi och Miljö hade en gemensam monter som var mycket välbesökt. Även representanter från Miljöförvaltningarna i Herrljunga, Ulricehamn och Tranemo deltog i varsin monter.

Överföringsledning mellan Centrum och Sobacken

I slutet av året presenterade Borås Energi och Miljö den sista versionen av sträckorna som Miljöförvaltningen får yttra sig över. Totalt kommer Borås Energi och Miljö gräva 12 970 meter genom staden för att dra värmeledningar från Rya värmeverk till Sobacken och dricksvatten- och avloppsledningar från Gässlösa till Sobacken. Ledningsschakten kan vara mellan 4 och 40 meter breda. Miljöförvaltningen har varit involverad i processen från början för att kunna bevaka optimering av ledningsdragnings utifrån miljösynpunkt. Ledningsdragningen är omfattande och kommer påverka både direkt och indirekt fastighetsägare, vattenområden, förorenad mark, natur, trafikleder m.m.

Viskan

I augusti har Miljöförvaltningen kommit överens om att provtagning ska utföras av Länsstyrelsen och Borås Energi & Miljö. Miljöförvaltningen har inte tagit del av några provtagningsresultat ännu. Länsstyrelsen har även under hösten gjort en utredning om nuvarande utsläpp (från industrier) till Viskan. De har även tagit prov på sedimentet i Viskan. Vidare har Borås Energi och Miljö genomfört mätningar på utsläpp i dagvattnet samt intaget av vatten till Gässlösa reningsverk. Detta för att utreda vilken del av dagens utsläpp som fortfarande förorenar Viskan. Denna utredning kan ge mer information inför en ansvarsutredning som Naturvårdsverket har hand om.

Förbättringsarbete med Miljösamverkan i Östra Skaraborg (MÖS)

Miljöförvaltningen har träffat ett treårigt avtal med MÖS om att genomföra revisioner i varandras tillsynsarbete och därigenom identifiera förbättringsområden. Vi har under året genomfört en första revision hos varandra med inriktning mot operativ tillsyn av små miljöfarliga verksamheter. Redan nu kan vi konstatera att samarbetet är värdefullt för båda parter och att det kommer att bidra till effektivt förbättringsarbete.

Projektstudio

Under år 2015 har avdelningen för Miljötillsyn deltagit i två projekt som utförts tillsammans med andra kommunala förvaltningar och bolag i staden, enligt arbetsmetoden ”projektstudio”. Det första projektet ”Ställplats för husbilar” var ett pilotprojekt. Det andra projektet var att hitta platser för att bygga asylboenden med potential att bli permanenta bostäder. Deltagarna upplevde att arbetsmetoden gav ett gott resultat. Upplevelsen var bland annat att remissrundan skedde snabbt och fysiskt, gav en effektiv problemlösning, där deltagarna arbetade mot samma mål samt fick en förståelse för varandras uppdrag.

Asylboenden

Under slutet av 2015 påbörjades arbetet med att planera tillsynen av kommunens asylboenden. Tillsynen kommer att fortsätta under 2016. Det gäller både olika typer av asylboenden och hem för ensamkommande flyktingbarn.

3.3.4.7 Uppdragsverksamhet

Vattenprov - egen brunn

För medborgare tillhandahåller Miljöförvaltningen vattenprovs-kit för provtagning av dricksvatten i egen brunn. Antalet provtagningar varierar, men ligger runt 100 per år, under 2015 var det dock något mindre (80). Har man nyfött barn upp till högst 6 månader, betalar Miljö- och konsumentnämnden provet enligt tidigare nämndbeslut.

Radon i inomhusluft

Radon i villor (en- och tvåfamiljshus); Vi har ett omfattande register på utförda radonmätningar i

villor/småhus. Vi får många frågor om utförda mätresultat, hur mätning går till, åtgärder mot radon etc. Särskilt vid husförsäljning har vårt register visat sig vara till hjälp för säljare, köpare och mäklare.

Radon (i flerbostadshus); Arbetet planeras att under 2016 gå in i en myndighetsutövande fas med riktade krav på mätningar samt åtgärder vid förhöjda radonhalter som kommer att ställas på fastighetsägare/bostadsrättsföreningar.

Uppföljning av kalkningsprojekt

Vi utför uppdragsverksamhet åt Länsstyrelsen genom att vi provtar vattendrag och kalkade sjöars utlopp. Kalkningen gör nytta som enligt Länsstyrelsen bör fortsätta för att motverka försurning av sjöar, vattendrag och mark. Vid vårens provtagningar tas drygt 150 prover på ca 90 ställen och under hösten ca 85 prover vid ca 70 ställen.

På uppdrag av Fritids- och folkhälsoförvaltningen har avdelningen utfört badvattenprovtagning på kommunens badplatser. Det är totalt 23 badplatser som provtas under juni till augusti för att undersöka badvattenkvaliteten. Generellt sett har vi bra vattenkvalitet i våra sjöar runt om i Borås. Sju vattenprover fick anmärkning p.g.a. förhöjd halt av E.coli eller Intestinala enterokocker (tarmbakterier). Följande badplatser fick anmärkning: Byttorpssjön (2 gånger), Sjömarkens hundbadplats (2 gånger), Transåssjön, Kypesjön samt Almenäs. En av orsakerna till höga halter tarmbakterier kan vara avföring från fåglar i närheten av badplatsen.

3.3.5 Miljökommunikation

Ekonomiskt sammandrag

KLIV-enheten inklusive Orangeriet	Budget 2015	Bokslut 2015
Intäkter	1 595	1 723
Kostnader	-11 585	-11 471
Nettokostnader	-9 990	-9 748
Kommunbidrag	9 990	9 990
Resultat	0	242

Tema Hållbar Konsumtion

KLIV-enheten har arbetat med Orangeriets första utställning på temat hållbar konsumtion. Syftet med temat var att göra KLIVs verksamhet med de olika rådgivande funktionerna känd, samt inspirera och öka kunskap om hållbar konsumtion hos boråsaren. Temaområdet sträckte sig från invigningen i mitten på juni till och med årsskiftet.

Mycket arbete har lagts på kommunikation kring Orangeriet såsom vad Orangeriet är, framtagande av logotyp och invigningen. Därutöver har KLIV-enheten försökt hitta formerna för samarbete med restauratören i Orangeriet samt konkretisera formerna för hantering av bokningar/möten och arrangemang i huset. Stor del av enhetens tid har lagts på att skapa rutiner för att verksamheten ska fungera i ett nytt hus.

Orangeriet

Enbart Orangeriet	Bokslut 2013	Bokslut 2014	Budget 2015	Bokslut 2015
Intäkter			400	0
Kostnader	-600	-963	-2 746	-2 524
Nettokostnader	-600	-963	-2 346	-2 524
Kommunbidrag	600	1 700	2 600	2 600
Resultat	0	737	254	76

Orangeriet

Förvaltningens arbete med att konkretisera innehållet i Rådrummet på Orangeriet i Stadsparken har fortsatt under första delen av 2015 genom bl.a. deltagande i detaljprojekteringen samt inflyttning i huset. Orangeriet stod klart i början på juni 2015. Eftersom Orangeriets målgrupp är alla boråsare förlades invigningen under flera dagar för att kunna innehålla aktiviteter som attraherar många. För att t.ex. locka barn med familjer till invigningen genomfördes en tävling under våren. Tävlingen gick ut på att barn hittar användningsområden för gamla saker med prisutdelning och vernissage under en av invigningsdagarna. Dessutom genomfördes konserter, föredrag, invigningsceremoni och familjeaktiviteter.

Orangeriet med Rådrum är ett helt nytt koncept i Borås Stad och nya koncept behöver ständigt utvecklas och rollfördelningen mellan olika aktörer utvecklas och förtydligas. Även hur vi ska fördela ekonomin behöver förtydligas. Avvikelsen på intäktssidan beror på att Miljö- och konsumentnämnden budgeterat för en intäkt från Operatören och en nettohyra till Lokalförsörjningsnämnden. Istället har vi betalat självkostnadshyra till Lokalförsörjningsnämnden efter att intäkten från Operatören är frändragen. Nämnden har betalat för bland annat städtjänst som inte varit med i budget.

3.3.5.1 Miljöövervakning

Miljöövervakning sker avseende luft, vatten, mark, buller, energi och naturvärden. Det handlar dels om egna mätningar och inventeringar (t.ex. luftkvalitet, buller och naturvärden), dels sammanställning och bearbetning av uppgifter från andra källor (t.ex. vattenkvalitet, energi- och resestatistik). En stor del av miljöövervakningen sker genom arbete tidigt i samhällsbyggnadsprocesserna.

En naturdatabas uppdateras kontinuerligt vad avser naturvärden. LONA-bidrag har erhållits för en uppdatering av naturvårdsprogrammet. Vidare deltar avdelningen i kommunens naturvårdsgrupp.

Ytterligare uppföljningsuppgifter avser genomförandet av Borås Stads miljömål 2013-2016 samt hanteringen av Borås Stads system för klimatkompensation av resor.

Samhällsplanering

Miljöutredare och biologer bidrar med kompetens i arbetet med Götalandsbanan, översiktplan, planarbete och bygglov.

Vatten

Miljöförvaltningen är sekreterare i Viskans Vattenråd som är ett lokalt samverkansorgan för vattenfrågor inom avrinningsområdet för Viskan. I vattenrådet sitter representanter för kommuner, bolag och föreningar. Recipientkontrollen sker på uppdrag av vattenrådet. Vattenrådet arbetar även med att lämna förslag till vattenvårdande insatser och deltar i planeringsprocesser och åtgärdsprogram.

Provtagning inom ramen för kalkningsuppföljningen i sjöar och vattendrag gör Miljöförvaltningen på uppdrag av Tekniska förvaltningen. Recipientkontrollen genomförs i regi av vattenråden, där även Borås Stad är medlem.

Vattenprovtagningar har genomförts inom ramen för kalkningsuppföljningen enligt provtagningsprogram som Länsstyrelsen upprättat. Inventering av större vattensalamandrar har genomförts under året.

Luft

Resultat från 2014 års luftmätningar har redovisats till datavärden. EU och Naturvårdsverket har skärpt kraven på redovisningen för att förbättra kvaliteten. Detta innebär att vi behöver utvärdera behov av mätstrategi och kontrollprogram. Idag har vi ett eget kontrollprogram, men strategin är bara en del av luftvårdsförbundet Luft i Västs kontrollstrategi. I och med att vi utför egna mätningar bör en förbättrad planering av detta tas fram för att kvalitetssäkra våra metoder och resultat. Ett sådant arbete har påbörjats under hösten 2014 och har fortsatt under 2015.

Åtgärdsplan mot buller:

Starten av fas 2 Bullerkartläggning inkl. Åtgärdsprogram i enlighet med EU-direktivet 2002/49/EG och förordning (SFS 2004:675) har inletts med nätverksmöte på Naturvårdsverket. Inventeringen av områden som är relativt opåverkade av omgivningsbuller har påbörjats och ett kartsikt är under framtagande.

3.3.5.2 Miljöstrategiskt arbete

Målområdesanalys Borås 2025

Förvaltningen har deltagit i målområdesanalysen av Borås 2025 Vision och Strategi. Området *Ekologisk hållbarhet lokalt och globalt* har analyserats utifrån förvaltningarnas och bolagens inrapporterade arbete under 2014. Arbetet har legat till grund för skrivelser i Kommunstyrelsens årsredovisning. Arbetet fortsätter under 2016 under ledning av Kommunstyrelsens kvalitetsstrateg.

Energi och klimatstrategi

Borås Stads Energi- och klimatstrategi antogs under 2015. Strategin beskriver i en framtidsbild hur vi vill leva och bo 2035, mål för 2020 och åtta strategier för att nå framtidsbilden. Strategierna visar hur Borås Stad åtar sig att arbeta för att skapa förutsättningar för hållbar utveckling inom energi- och klimatområdet.

Gröna finanser

Ett samarbete mellan finansavdelningen och miljökommunikation har skapats under året. Detta har bland annat lett till att Borås Energi och Miljö AB har finansierat satsningen på Sobacken med gröna lån från Kommuninvest. En representant från miljökommunikation sitter med i Kommuninvests miljökommitté. Miljökommittén har till uppgift att säkerställa gentemot investerare att de projekt som får beviljat gröna lån verkligen är miljöinvesteringar.

Miljömål

Miljöförvaltningen har sammanställt Miljörapport för Borås Stad i samband med årsredovisning, tertiäl 1 och tertiäl 2. Rapporten har redovisats till Kommunstyrelsen och Kommunfullmäktige samt på Borås Stads webb i Miljöbarometern. Resultaten redovisas också till miljörapportörer, miljökoordinatorer och förvaltnings- och bolagschefer som ansvarar för återkoppling till sina verksamheter.

Miljödiplomering – förvaltningar och bolag

Avdelningen arbetar med samordningen av de verksamheter som önskar införa miljöledningssystemet Miljödiplomering. Arbetet syftar till att få fler verksamheter att arbeta strukturerat för en minskad miljö- och klimatpåverkan, och är en del av uppfyllandet av etappmål 1a i Borås lokala miljömål. Under 2015 miljödiplomerades åtta nya förvaltningar och två bolag erhöll en ISO 14001 certifiering.

Miljösamordning

För att samordna och driva på miljöarbetet inom Borås Stads verksamheter har tre träffar genomförts

för förvaltningarnas och bolagens miljökoordinatorer. Syftet är att nätverka och utbyta erfarenheter kring miljöarbetet inom respektive organisation och åtgärdsarbetet utifrån Borås Stads miljömål 2013-2016.

Klimatkompensation för resor

Förvaltningen har hanterat Borås Stads system för klimatkompensering av resor. Nytt under 2015 var att Miljöförvaltningen presenterade resestatistiken på förvaltnings/bolags nivå vilket gjorde det möjligt för förvaltningar och bolag att analysera statistiken för att sedan föreslå åtgärder.

Miljöförvaltningen har använt klimatkompenseringspengar för 2015 för deltagande i ett forskningsprojekt med SP BeyondViz. Projektet handlar om hur vi kan visualisera energianvändningen och hur det kan bidra till minskad energianvändning när vi inte är närvarande. Miljökommunikation är testpiloter i projektet. Även andra förvaltningar inom Borås deltar i projektet som Miljöförvaltningen samordnar.

Energi- och klimatrådgivning

Energi- och klimatrådgivning har löpande skett till enskilda boråsare och företag via besök, telefon och e-post. Under hela 2015 har energi- och klimatrådgivningen arbetat uppsökande mot företag som omfattas av ett EU-direktiv (EPBD2) med syfte att fasa ut fossil olja samt följa upp energideklarationer (EPBD2). Detta arbete kommer även att fortsätta under 2016. Under våren 2015 kontaktades livsmedelsbutiker i syfte att marknadsföra tävlingen "Sveriges energiklokaste livsmedelsbutik 2015", och erbjuda energirådgivningens tjänster.

Energi- och klimatrådgivningen arbetar med två överenskommelser inom Smart Energi: "Klimatdialog med unga" samt Klimatambassadörer. Det övergripande syftet är att samarbeta med Högskolans studenter och unga boråsare för att nå ökad kunskap och engagemang i klimatfrågan. Samarbetet sker bland annat genom nätverksträffar och gemensamma aktiviteter. Högskolan i Borås är projektledare för Klimatambassadörer och en ambassadörsgrupp har bildats av studenter från olika utbildningar vid Högskolan i Borås. "Klimatdialog med unga" projekt leds av Miljöförvaltningen i Göteborgs Stad. Ett nätverk av personer från deltagande kommuner har bildats som tillsammans arbetar fram metoder för att nå ut till unga i klimatfrågan. Båda överenskommelserna avslutades i december 2015.

I mars anordnades aktiviteter i samband med Earth Hour, denna gång med aktiviteter under hela veckan innan nedsläckningseventet. Energi- och klimatrådgivningen deltog även i en rad aktiviteter under Kretsloppsveckan som sammanföll i tid med Europeiska Trafikantveckan. Aktiviteterna hade transport- och klimattema och riktade sig mot invånarna i Borås.

Under året som gått har energi- och klimatrådgivaren deltagit i mässorna Vatten, Avlopp, Kretslopp (VAK) som i år arrangerades i Borås och Hem, Villa & Bostadsrätt i Göteborg. Vidare har föreläsningar hållits för bl.a. Tekniska förvaltningen, Borås Stads miljökoordinatorer och föreningar.

I oktober startades ett projekt kring hållbart resande bland företagen i Viared. Projektet syftar till att kartlägga resor till, från och i tjänsten samt att identifiera och inspirera till nya lösningar. Projektet avslutas i juni 2016 och är ett samarbete mellan Borås Stad, Västra Götalandsregionen och företagen i Viared.

Hållbar Utveckling Väst (HUV) är regional utvecklingsledare för energi- och klimatrådgivningen i Västra Götalandsregionen och agerar på uppdrag av bl.a. Energimyndigheten. Borås har under året aktivt deltagit i nätverksträffar och utbildningar anordnade av HUV inom energi- och klimatområdet.

Sinfonia

Sinfonia är ett 5-årigt projekt där Bolzano i Italien och Innsbruck i Österrike ska energieffektivisera hela stadsdelar. Borås Stad tillsammans med Borås Energi och Miljö AB och AB Bostäder är en "early adaptor" och vi ska testa om de verktyg och metoder som används i Bolzano och Innsbruck kan användas i Borås. Under 2015 har förvaltningen deltagit i två internationella möten. Arbetet med Sinfonia intensifieras kommande år.

Hållbarhetscertifiering av stadsdelar:

Borås deltar i ett nationellt projekt som syftar till att utarbeta en nationell standard för hållbarhetscertifiering, ett projekt som leds av Sweden Green Building Council. Inriktningen i arbetet har förändrats under året, från en anpassning av den engelska standarden BREEAM Communities till att ta fram en helt ny svensk standard. Inom ramen för det arbetet hölls en workshop i Borås i mars 2015.

Miljökommunikation har undervisat på Högskolan i Borås på kursen "Byggteknik inriktning hållbart samhällsbyggande".

Miljökommunikation har också varit handledare för två studenters examensarbete "Kommunal markanvisning - Förhållande till ny lagstiftning och hållbart samhällsbyggande".

Hållbarhetscertifiering av Norrby - Innovationsplattform Norrby

Miljökommunikation har genom Hållbarhetscertifieringen av stadsdelar deltagit i projektet "Innovationsplattform Norrby". Innovationsplattformen leds av Samhällsbyggnadsförvaltningen och är ett samarbetsprojekt mellan Borås Stad, Högskolan i Borås, SP och Borås Energi och Miljö AB. På grund av att standarden har växlat från anpassning av brittisk standard till en ny svensk standard så har certifieringen avvaktat. Dessutom bromsas arbetet av att sträckningen och stationsläget för Götalandsbanan inte har bestämts, eftersom Norrby ligger inom ett av de förmodade förslagen till utredningsområdena.

Sveriges Ekokommuner

Borås är medlem i Sekom, Sveriges Ekokommuner, där eko "står för att ekologisk och ekonomisk balans ska förenas i en och samma utvecklingsstrategi. "Medlemskapet innebär bland annat att medlemskommunerna antagit tolv gemensamma så kallade gröna nyckeltal i syfte att få indikatorer på om utvecklingen går mot ett hållbart samhälle. Arbetet har skett med uppföljning avseende dessa indikatorer och resultaten kan ses på sekom.miljobarometern.se/boras. Nio av nyckeltalen går åt rätt håll sedan flera år, undantagen är bly och kadmium i avloppsslam samt utsläpp av koldioxid från tjänsteresor.

Klimatkommunerna

Borås Stad är medlem i Klimatkommunerna, en förening för kommuner, landsting och regioner som arbetar aktivt med lokalt klimatarbete. Miljöförvaltningen samordnar arbetet inom Borås Stad och deltar aktivt i klimatkommunernas nätverksträffar samt tar del av andras arbete och sprider egna erfarenheter.

Hållbar Utveckling Väst

Borås Stad är medlem i Hållbar Utveckling Väst. Förvaltningen deltar på nätverksträffar och är även med i nätverkets planeringsgrupp. Nätverket arbetar med kunskapsstöd och erfarenhetsutbyte inom energi- och klimatrådgivning, miljökommunikation och miljöstrategiskt arbete samt naturvård. Under 2015 har fokus i nätverket till stor del legat på eventuellt byte av huvudman och att lösa fortsatt finansiering. Förvaltningen har deltagit i verksamhetsplanering av nätverkets verksamhet för 2016.

3.3.5.3 Kunskapsförmedling

Mat och miljö

Miljöförvaltningen deltog i referensgruppen vid framtagandet av förfrågningsunderlaget för det nya livsmedelsavtalet som trädde ikraft den 1 mars 2015. Avtalet innehåller fler ekologiska produkter än tidigare avtal och där det finns ekologiskt saknas en konventionell motsvarighet. Avtalet följer även svensk djurlagstiftning.

I december beslutade styrgruppen för kost att restaurangerna inom Borås Stad ska KRAV-certifieras. Det innebär att Miljöförvaltningen under kommande år kommer stötta upp i utbildning av

kostpersonalen i ekologisk produktion och vad en KRAV-certifiering innebär.

ESCAR EU-projektet

Som ett led i att utveckla verksamheten i Orangeriet driver KLIV-enheten ett EU-projekt ESCAR (European Strategic partnership on Awareness Raising and Consumption) tillsammans med Navet Science Center, Skanderborg kommun i Danmark, Santorso kommun i Italien och organisationen Columbares i Spanien. Det är ett tvåårigt projekt som syftar till att utbyta erfarenheter och utveckla arbetsmetoder inom hållbar konsumtion. Under 2015 genomfördes två erfarenhetsutbytesresor till Italien respektive Spanien. Därutöver har hemsida startats och planering för kommande projekttid genomförts.

Kretsloppsveckan

Kretsloppsveckan 2015 anordnades tillsammans med Borås Energi och Miljö AB. Nytt för året var Miljöförvaltningens egen publika arena Orangeriet. Bland annat genomfördes fem lunchföreläsningar, klädswopping samt kulturmåndag och film på Röda Kvarn i samverkan med Kulturförvaltningen. I stort var veckan väl genomförd, och vi lärde oss väldigt mycket om hur det är att anordna utåtriktade aktiviteter i Orangeriet.

Miljöutbildningar

Under 2015 har miljökommunikatören tillsammans med kollegor miljöutbildat, vid 49 utbildnings-tillfällen, 1600 personer från förvaltningar och bolag inom Borås Stad. Utbildningen sker i enlighet med miljömål 1b, dvs. att alla anställda inom Borås Stad ska genomgå en miljöutbildning till och med år 2016. Miljökommunikatören genomför, utöver vid specifika förfrågningar från förvaltningar och bolag, även regelbundet miljöutbildning av nyanställd personal i Borås Stad. Anmälan till miljöutbildning sker via Borås Stads intranät.

Framtidsveckan (vecka 19)

Miljöförvaltningen deltog som samarbetspartner och programansvarig i Framtidsveckan, en miljövecka som samordnas av Leader Sjuhärad och Studieförbundet i Borås. Framtidsveckan syftar till att lyfta miljöfrågor i smått och stort och de som vill får delta med aktiviteter i programmet. I programmet fanns 15 aktiviteter som täcker in allt från föreläsningar om mat och klimat med meteorologen Pär Holmgren, till rundturer för att visa stadsodling på Norrbys och Hässleholmens odlingslotter.

Skräpplockardagarna

Från 4 till 8 maj deltog förskolor och skolor i Borås i Skräpplockardagarna, en nationell manifestation som syftar till att uppmärksamma ett av de mest onödiga miljöproblem vi har - nedskräpningen. Till Skräpplockardagarna i Borås var det 12 000 barn och ungdomar anmälda, en ökning med 3 000 jämfört med föregående år, 2014. Samarbetsorganisationen Borås rent och snyggt, med Miljöförvaltningen som medaktör, ansvarar för Skräpplockardagarna i Borås.

Waste Art-utställning

Som en del av Orangeriets invigning i början av juni, så utmanades förskolor och skolor i Borås att bygga nytt av något gammalt. Föremålen skulle i sin tur ställas ut under invigningen av Orangeriet och 22 skolor och förskolor runt om i Borås antog utmaningen med namnet Waste Art. Till den av besökarna uppskattade utställningen ställdes det ut drygt 70 föremål.

3.3.5.4 Konsumenträttslig information

Under 2015 har totalt 2 205 kontakter tagits inom konsumentrådgivningen mot 2 841 föregående år. Av dessa rörde 1 335 reklamationer. Reklamationerna rör huvudsakligen tv, telefoni och internet men också boende, hantverkstjänster och bilärenden är de frekvent förekommande.

Vad gäller konsumentinformation och -förfrågningar har 313 kontakter skett, huvudsakligen i förebyggande syfte. Ytterligare 30 kontakter rörande vardagsekonomi har tagits.

Under informationsaktiviteter redovisas 33 kontakter, varav 25 är genomförda studiebesök och föreläsningar, skolor och föreningar, med 536 deltagare. Resterande avser information till/via media och näringsliv.

Verksamheten har under året nått ut till 2 205 personer, exklusive informationsmaterial och media.

Utöver ovanstående har konsumentrådgivarna även deltagit i utbildningstillfällen, nätverksträffar och arbetat riktat mot utsatta grupper och områden.

Andelen minskade rådgivningskontakter under 2015 beror på verksamhetsstart i Orangeriet och vakanser. Under 2015 startade Konsumentverket sin rådgivning ”Hallå konsument” vilket har gett konsumenterna en bra kanal för enklare konsumenträttsliga ärenden.

3.3.5.5 Fairtrade City

Fairtrade city

Borås Stad diplomerades som en Fairtrade City i juni 2008 och därefter har arbetet fortsatt för att öka kunskapen bland allmänhet och kommunanställda samt att förmå butiker, arbetsplatser, kaféer och inte minst Borås Stad att öka sitt utbud. Utifrån Fairtrade Sveriges uppställda kriterier fick Borås en förnyad diplomering våren 2013.

En styrgrupp finns och administreras av en tjänsteman hos Miljökommunikation, enheten för hållbar konsumtion och livsstil (Orangeriet).

Under året har fokus legat på att organisera och få igång arbetet i styrgruppen. Fyra arbetsgrupper har bildats med fokus på olika målgrupper. Vidare har vi deltagit vid större evenemang som invigningen av Orangeriet, Kretsloppsveckan och Skördefesten samt informerat via artiklar samt webb och Facebook. En stor affischkampanj med lokala boråskändisar gick ut under Fairtrade Fokus veckorna 41-42. Dessutom delades kaffe och bananer ut på Södra torget till morgonresenärer. Lunch- och kvällsföreläsningar hölls i Orangeriet och på Textilmuseet. Vi deltog på Menigos matmessa för inköpare och flera Fairtrade-fikor registrerades i kommunen. Därutöver har ett arbete med att göra Elfsborg till Förening för Fairtrade inletts.

3.3.6 Ekonomisk rådgivning

Ekonomiskt sammandrag

Tkr	Budget 2015	Bokslut 2015
Intäkter	475	677
Kostnader	-3 264	-3 792
Nettokostnader	-2 789	-3 115
Kommunbidrag	2 789	2 789
Resultat	0	-326

Ekonomiskt utfall

Verksamheten har haft sex anställda ekonomiska rådgivare på hel- respektive deltid samt chef för verksamheten. Under hösten anställdes ytterligare en rådgivare med början 1 oktober. Under året har det varit två pensionsavgångar, en rådgivare samt chef slutat och ersatts.

Enheten för Ekonomisk rådgivning säljer verksamhet till Tranemo och Ulricehamns kommuner samt från maj månad även till Svenljunga kommun, enligt avtal.

Det ekonomiska utfallet för 2015 innebär ett underskott på 326 tkr gentemot budget. Underskottet beror på ökade kostnader för ny tjänst samt överlappning av personal i samband med nyrekrytering samt ökade kostnader för lokaler, datakostnader m.m. En del av kostnaderna finansieras genom ökade intäkter från Svenljunga kommun. När den nya rådgivaren anställdes fördes diskussioner med ytterligare en kommun om köp av rådgivningstimmar från oss, som ännu inte kunnat lämna besked.

Uppdrag

Budget- och skuldrådgivningen ger allmänheten vägledning i ekonomiska frågor med utgångspunkt i kommunens skyldighet enligt 2§ skuldsaneringslagen att lämna råd och anvisningar till skuldsatta personer. Det övergripande målet för verksamheten är att invånarna får möjlighet att göra aktiva val och få kontroll över sin ekonomiska situation samt bli medvetna och säkra konsumenter.

3.3.6.1 Ekonomisk rådgivning

Utöver den förebyggande rådgivningen som redovisas nedan anser vi att arbetet med akuta ärenden räknas dit. Genom att prioritera personer med akut problematik har vi nått målsättningen att boka in dessa inom en månad. Detta för att om möjligt förhindra att skulder hamnar hos Kronofogden med ev. utmätning som följd. Ärenden som ligger i vår kö avser främst personer som redan har utmätning i sin inkomst. För dessa har vi inte lyckats nå vårt mål att minska kötiden till två månader, då antalet akuta ärenden har ökat och dessa tycks bli mer och mer komplicerade. Däremot skulle kön varit betydligt större om vi inte lyckats öka antalet avslutade ärenden under året. För närvarande har vi en kö på ca 3 månader.

Totalt har 1 600 kontakter tagits med den ekonomiska rådgivningen i form av telefonsamtal, e-post, oplanerade besök, informationsinsatser m.m. mot 1 723 året innan, en liten sänkning mot föregående år som främst består av minskade informationsinsatser under året som i sin tur beror på att fokus legat på upplärning av nya rådgivare. Det tar ca ett år innan en nyanställd har den erfarenhet som krävs för att arbeta självständigt och under tiden behövs stöd och hjälp av erfarna rådgivare. Vårt nya analys- och rapporteringssystem är fortfarande inte helt tillförlitligt. En uppgradering gjordes hösten 2015. Tyvärr har vår förhoppning om att rapporteringen skulle bli tillförlitlig efter senaste uppgraderingen inte infriats. Konsumentverket har än en gång bytt leverantör till det s.k. BOSS och nu väntar vi på ny uppgradering. Under 2015 har därför delvis krävts manuell beräkning av statistik. Varje förhandlingsärende räknas här enbart som en kontakt, men i respektive akt noteras samtal, e-post, brev, besök m.m.

Antalet nytillkomna förhandlingsärenden har ökat till 418 (varav 23 från Svenljunga, 27 från Tranemo samt 54 från Ulricehamn) jämfört med 353 föregående år, en ökning med 65 ärenden eller 18%. Vi kan konstatera att ärendemängden som kräver kvalificerad rådgivning fortsätter att öka. Under året har 357 förhandlingsärenden avslutats mot 340 året innan. De flesta ärenden som avslutades var ansökningar om skuldsaneringar, nedskrivning med betalplan och ackord. Antal pågående ärenden vid årsskiftet var 368. Ärenden i vår kö inkomna 2015 var 46 vid årsskiftet, en liten minskning av kön mot föregående år.

I nedanstående statistik ingår både avslutade ärenden och pågående. Av de sökande är flest i åldern mellan 45-54 år och därefter mellan 55-64 år, något fler män än kvinnor i båda fallen. Hyresrätt är den vanligaste boendeformen i Borås, Svenljunga, Tranemo och Ulricehamn. En stor andel av de sökande har barn. Av våra sökande har 81 % en disponibel inkomst per månad på allt mellan 8 000 – över 30 000 och 19 % har helt saknat inkomst. Huvudsaklig inkomsttyp har varit lön av arbete, aktivitets- eller sjukersättning och pension. Skuldsättningsgraden hos de sökande ligger på 35 % med en skuld på 100 000 - 299 000 kr, 18 % har skulder under 100 000 kr och 12 % har skulder över 999 000 kr samt övriga däremellan. De allra flesta skulder avser konsumtionsskulder, i detta ingår banklån med eller utan säkerhet, kreditkort, SMS-lån och övriga lån och därefter skulder till tele/Internet och fordonsrelaterade skulder. Av de sökande har 32 % utmätning i sin inkomst när de kommer till oss, en

klar minskning jämfört med föregående år som var 76 %. Vad skillnaden beror på är svårt att svara på, men kan kanske till en del förklaras med att vi prioriterar sökande som ännu inte hamnat hos Kronofogden.

I det förebyggande arbetet har ingått samarbete med diakonin, frivilligorganisationer, personliga ombud, vråkningsförebyggande gruppen, Jobb Borås "Framsteget" m.fl. Under året har information/föreläsningar getts vid 20 tillfällen till 508 personer. Under året har färre kontakter med media som t.ex. via tidningar och radio tagits mot föregående år. Rådgivarna har även deltagit i utbildningstillfällen, nätverksträffar och regionträffar. Rådgivare har även deltagit i olika grupper såsom miljö- och kvalitetsgrupp, aktivitetsgrupp och grupper som rör hållbar konsumtion samt rådrum.

3.3.6.2 Bostad Borås

Inom avdelningen för administration finns också bostadsinformationen, Bostad Borås, som har till uppgift att lämna information till allmänheten om hur och var man kan söka lägenhet i Borås. Verksamheten informerar nya och nuvarande kommuninvånare samt studenter via webbplats, besök, brev, e-post och telefon. En halvtidstjänst finns för denna verksamhet, och vårt arbete handlar framförallt om att hjälpa studenter att finna bostad.

En styrgrupp med representanter från fastighetsägarna, de kommunala fastighetsbolagen, högskolan samt Borås Stad träffas regelbundet under året. Under 2016 kommer styrgruppen att se över om vi kan underlätta för studenterna att hitta bostad genom att införa "en väg in", det vill säga en gemensam portal där alla lediga studentlägenheter läggs in från respektive fastighetsbolag.

4 Verksamhetsmätt

4.1 Miljöförvaltningen gemensamt

Verksamhetsmätt	Årsutfall 2013	Årsutfall 2014	Budget 2015	Årsutfall 2015
Antal ärenden	3 455	3 689		3 365
Antal händelser (Ecos)	16 173	16 320		15 795
Antal delegationsbeslut.	947	996		992

Miljö- och konsumentnämndens myndighetsroll med krav på dokumentation av verksamheten innebär att väl fungerande system för diarieföring och ärendehantering är centralt för förvaltningens arbete. För att utveckla kvaliteten i ärendehantering finns en Ecos-grupp på förvaltningen (Ecos är namnet på ärendehanteringssystemet). En ny version av systemet är under utveckling och under 2015 har arbetet fortskridit inför en kommande konvertering till denna.

Antalet diarieförda ärenden har minskat något jämfört med föregående år och även antalet händelser (poster i ett ärende). Minskningen av antalet ärenden kan hänföras till hög personalomsättning på miljötillsynssidan under året. Vad beträffar antalet händelser är det, förutom minskningen av antalet ärenden, svårare att se någon orsak. Troligen handlar det om karaktären på de ärenden som varit aktuella under året.

För dessa verksamhetsmätt redovisas enbart utfall.

4.2 Livsmedelskontroll

Verksamhetsmått	Årsutfall 2013	Årsutfall 2014	Budget 2015	Årsutfall 2015
Antal livsmedelsverksamheter	824	768	800	770
Antal inspektioner	789	790	800	854
Antal revisioner	82	80	100	79
Antal delegationsbeslut	227	300	200	306
Klagomål	49	58	45	51
Registrering	103	103	100	106

Fram till sista december 2015 har livsmedelsavdelningen fått 51 klagomålsärenden och gjort totalt 933 kontrollbesök, varav 854 var inspektioner och 79 var revisioner. Antalet kontrollbesök ligger på väsentligt högre nivå än 2014, och antalet kontroller totalt blev större än planerat under 2015. Effektivare planering, tillräckligt med kontrollpersonal proportionerlig till antalet, inplanerade kontroller samt fungerande kontrollmetodik är förklaringen till det bättre resultatet.

Det totala antalet livsmedelsanläggningar uppgick till 770 i december 2015. Under 2015 har det tillkommit cirka 50 nya livsmedelsanläggningar i kommunen och cirka 60 har bytt ägare. Större butiker har ur kontrollsynpunkt delats upp så att de olika avdelningarna (butik, chark, bageri etc.) betraktas som en egen livsmedelsanläggning och separata kontrolltider har fastställts utifrån respektive kontrollbehov.

Antalet revisioner som är gjorda på nya tillkommande anläggningar samt verksamheter som har bytt ägare ligger på ungefär samma nivå jämfört med året innan. Majoriteten av alla inspektioner gjorda under 2015 var oanmälda. Bara enstaka inspektioner krävde föranmälan. Revisioner, som är mer omfattande kontrollbesök, är alltid föranmälda.

De flesta livsmedelsanläggningar med fler än 2 timmars kontrolltid som skulle besökas under 2015 har också fått minst ett besök under året. Verksamheter med 1 eller 2 kontrolltimmar besöktes enligt verksamhetsplaneringen.

Alla livsmedelsanläggningar inklassade i grupp C (verksamheter som misskötte sig under 2014 och hade mer kontrolltid under 2015) har besökts en, två eller tre gånger under året.

Under perioden har 106 anläggningar eller tillfälliga livsmedelsanläggningar registrerats (något fler än året innan). Registreringar kan handla om både nya anläggningar och tidsbegränsade verksamheter samt verksamheter som har bytt ägare.

Inom avdelningen har totalt 306 delegationsbeslut fattats. Antalet delegationsbeslut är högre än förra året. Den största anledningen till det är registrering och inklassning och omklassning av livsmedelsanläggningar samt att fler sanktionsbeslut har fattats under året. Fr.o.m. 2013 finns bestämmelser om årlig indexjustering av taxans belopp.

Under året har 51 klagomålsärenden avseende livsmedelsanläggningar inkommit till avdelningen, vilket är något färre än 2014. En del av de befogade klagomålen har bidragit till de 5 beslut om förbud och 16 beslut om förelägganden som fattats under 2015. Två ärenden ledde till utdömmande av vite i Förvaltningsrätten och 73 ärenden ledde till debitering av avgift för extra offentlig kontroll. Under 2015 har betydligt fler sanktionsbeslut fattats än tidigare år. Särskilt för extra offentlig kontroll. Förklaringen är en tydligare kommunikation med verksamheterna samt en effektiv och välplanerad kontroll.

4.3 Miljötillsyn

Verksamhetsmått	Årsutfall 2013	Årsutfall 2014	Budget 2015	Årsutfall 2015
Antal tillstånds- eller anmälningsskyldiga verksamheter	183	183	180	183
Antal inspektioner miljötillsyn	199	327	300	185
Antal inspektioner enskilda avlopp	176	170	200	169
Antal inspektioner hälsoskydd	129	77	100	26
Antal delegationsbeslut miljötillsyn	401	220	300	186
Antal delegationsbeslut enskilda avlopp	201	175	200	173
Antal delegationsbeslut hälsoskydd	73	98	100	76
Antal delegationsbeslut värmepumpar	239	192	150	240
Antal kundkontakter miljötillsyn		4 844	5 000	4 883
Antal kundkontakter enskilda avlopp		2 224	2 500	2 502
Antal kundkontakter hälsoskydd		1 413	1 500	1 611

Antalet tillstånds- och anmälningsskyldiga verksamheter har inte förändrats under året.

Antalet inspektioner inom miljöskydd och hälsoskydd är färre jämfört med budget. En orsak är hög personalomsättning på avdelningen under större delen av året. Inventeringarna av enskilda avlopp har i några år legat på ca 170 per år. Budget är dock satt något högre.

Inom hälsoskyddsområdet är antalet beslut under budgeterad nivå. Anledningen är förbättringar i hanteringen av hälsoskyddsärenden samt att undervisningslokalerna bortprioriterats beroende på den höga personalomsättningen. Det senare är också orsak till det låga antalet delegationsbeslut inom miljötillsyn. Antalet delegationsbeslut inom avloppsområdet är något överskattat i budget. Det faktiska antalet har legat relativt konstant de senaste två åren.

Antalet inkomna anmälningar om värmepumpar ligger långt över budgeterad nivå. Trolig orsak är statens minskade anslag för rot-avdrag för sådana installationer.

Verksamhetsmått för kundkontakter infördes 2014. Ett skäl till att detta mått infördes är att antal inspektioner inte visar hela sanningen inom miljötillsynsområdet. Kundkontakter via telefon, e-post eller besök på kontoret ersätter i flera fall tillsynsbesök ute i fält. Kundkontakterna för miljötillsyn nådde nästan upp till budgeterad nivå. Antalet kundkontakter både på hälsoskydd och avlopp var fler än budgeterat.

4.4 Miljökommunikation

4.4.1 Konsumenträttslig rådgivning

Verksamhetsmätt	Årsutfall 2013	Årsutfall 2014	Budget 2015	Årsutfall 2015
Konsumentkontakter	3 434	4 375	5 000	1 545
Informationsaktiviteter.	86	78	200	33

Andelen minskade rådgivningskontakter under 2015 beror på verksamhetsstart i Orangeriet och vakanser. Under 2015 startade Konsumentverket sin rådgivning ”Hallå konsument” vilket har gett konsumenter en bra kanal för enklare konsumenträttsliga ärenden.

Under 2015 har totalt 2 205 kontakter tagits inom konsumentrådgivningen mot 2 841 föregående år. Av dessa rörde 1 335 reklamationer. Reklamationerna rör huvudsakligen tv, telefoni och internet men också boende, hantverkstjänster och bilärenden är de frekvent förekommande.

Vad gäller förköpsinformation och information, förfrågan, om konsumentfrågor har 313 kontakter skett, huvudsakligen i förebyggande syfte. Ytterligare 30 kontakter rörande vardagsekonomi har också skett.

Under informationsaktiviteter redovisas 33 kontakter, varav 25 är genomförda studiebesök och föreläsningar, skolor och föreningar, med 536 deltagare. Resterande avser information till/via media och näringsliv.

Verksamheten har under året nått ut till 2 205 personer, exklusive informationsmaterial och media.

Utöver ovanstående har konsumentrådgivarna även deltagit i utbildningstillfällen, nätverksträffar och arbetat riktat mot utsatta grupper och områden.

Tidigare år har informationsaktiviteter inom konsumenträtt och Fairtrade redovisats gemensamt, i år väljer vi att skilja på aktiviteterna.

4.4.2 Energi- och klimatrådgivning

Verksamhetsmätt	Årsutfall 2013	Årsutfall 2014	Budget 2015	Årsutfall 2015
Rådgivningskontakter		-	300	319

Energi- och klimatrådgivningen är placerad i Orangeriet från och med invigningen i juni 2015. Arbetet med SMART energi och projektet kring hållbart resande bland företagen i Viared har gett god effekt och många kontakter.

4.5 Personal

Verksamhetsmått

	Bokslut 2013	Bokslut 2014	Bokslut 2015
Personalvolym (1 november)			
Antal anställda	49	52	57
- kvinnor	38	40	46
- män	11	12	11
Antal heltidsanställda	49	49	51
- kvinnor	38	37	41
- män	11	12	10
Antal deltidsanställda	0	3	6
- kvinnor	0	3	5
- män	0	0	1
Antal tillsvidareanställda	45	48	54
- kvinnor	34	36	44
- män	11	12	10
Antal visstidsanställda	4	4	3
- kvinnor	4	0	2
- män	0	4	1
Lönekostnad (tkr, exkl. personalomkostnader)	15 425	16 722	18 316
Frånvaro			
Sjukfrånvaro (%)	5,0	4,0	5,7
- kvinnor	5,9	3,0	6,1
- män	2,4	4,5	4,1

4.6 Administration

4.6.1 Ekonomisk rådgivning

Verksamhetsmått	Årsutfall 2013	Årsutfall 2014	Budget 2015	Årsutfall 2015
Klientkontakter	1 574	1 723	2 500	1 592
Förhandlingsärenden	341	353	400	418
Informationsaktiviteter	42	47	60	20

I Budget 2015 räknade vi med att antalet klientkontakter skulle öka till 2 500, att nytillkomna förhandlingsärenden skulle öka till 400 ärenden samt att antalet informationsinsatser skulle öka till 60. Resultatet blev 1 592 klientkontakter och 20 informationsinsatser. Att vi inte nått upp till verksamhetens målsättning här beror till stor del på att antalet informationsträffar, föreläsningar och

studiebesök inte har kunnat genomföras som planerats p.g.a. pensionsavgångar och nyrekryteringar som kräver tid för utbildning och upplärning. En anledning är också att vi sedan januari 2015 skilts från Konsument Borås och konsumentvägledningen som vi tidigare genomfört informationsinsatser, föreläsningar och studiebesök tillsammans med, vilket inte varit möjligt under året p.g.a. konsumentvägledarnas placering i Orangeriet och andra tillkommande uppgifter för dem. Antalet förhandlingsärenden har däremot ökat till 418 och överstiger budgeterad nivå.

Ytterligare en anledning till att enheten inte klarat målsättningen med antalet klientkontakter beror på att vi räknade med att en ny förändrad skuldsaneringslag skulle tas under året som i så fall skulle få till konsekvens att trycket på rådgivningen skulle öka markant. Det nya lagförslaget kommer att tas upp till beslut under 2016. Som nämnts ovan väntar vi på en uppgradering av vårt analys- och rapporterings-system BOSS under våren 2016 som förhoppningsvis ger oss ett bättre verktyg för rapportering av statistik till kommande år.

4.7 Egen organisation

Verksamhetsmätt	Årsutfall 2013	Årsutfall 2014	Budget 2015	Årsutfall 2015
Andel personer som har heltidsanställningar		93,5	95	89,5

Enhet: %

5 Investeringar

Investeringsprojekt

Tkr	Godkänd utgift	Utgift tom 2014	Utgift 2015	Återstår
Orangeriet, inventarier och utrustning	2 640	0	2 460	180
Summa	2 640	0	2 460	180

Analys

Investeringsanslaget avser växter, inredning och teknisk utrustning (ljud och ljus) till Orangeriet som stod klart i maj 2015.